

DE ZAANSCH E MOLE N

WIND BRIEF

INTERVIEW: **ANNEKE VAN MISPELAAR**
LID RAAD VAN TOEZICHT
VRIJWILLIGERS **KEVIN BUS** EN
MARIA ASIKAINEN
MOLENEXCURSIE
NAAR HET PRINSENHOF
OVER HET WATER

4	VAKMANSCHAP IS MEESTERSCHAP TECHNISCHE OPLEIDING HOUT EN RESTAURATIE
10	EEN MOORDMOLEN DE PAUW HERREZEN ALS DE PAAUW
13	COLUMN NATASJA GROOTHUISMINK FAVORIE WEEKEND
14	100 JAAR ZAANSCH E MOLEN JUBILEUMJAAR NADERT
16	SERIE MOLENBRANDEN PELMOLEN DE WIJDE WORMER
19	HET KLAVERBLAD DRAAIT WEER RESTAURATIE VAN DE LATTENZAGER
20	DE POLDERBOOT IS IN GEBRUIK OVER HET WATER NAAR HET PRINSENHOF
22	INTERVIEW MET ANNEKE VAN MISPELAAR NIEUW LID RAAD VAN TOEZICHT
26	MOLENAARS GAAN TANEN VOLGENS EEUWENOUDE METHODE
28	KOKEN MET MOLENPRODUCTEN ZEEBAARS MET AARDAPPELSALADE
30	VRIJWILLIGERS KEVIN EN MARIA VONK SLOEG OVER BIJ HET PINK
34	TOEN EN NU NIEUW LEVEN VOOR 'T HAASJE UIT WESTZAAN
37	EVEN VOORSTELLEN JIM KRAB
38	RONDJE MOLENS NIEUWS UIT HET VELD
42	PROMOTIETEAM ZOEKT NIEUWE MEDEWERKERS
44	COLOFON

VERSLAVING

Het heeft even geduurd voordat ik het zelf inzag, maar ik ben verslaafd. Aan De Zaansche Molen. Kan dat, zal de lezer van deze inleiding zich afvragen. Jazeker het kan! Het zijn bij mij weliswaar niet de molens als ingenieuze machines of de fascinatie voor de techniek ervan, die mij zo in de greep houden. En ook niet alle interactieve vondsten die in het Molenmuseum de geschiedenis van de Zaanse industriemolens verklaren. Het is iets anders, iets ongrijpbaars dat mijn honger naar voldoening stilt. De schoonheid van de molens in het landschap en het feit dat zij er al eeuwen stonden toen ik werd geboren en er na mijn dood nog eeuwen zullen blijven staan, komt al dicht bij de drugs die ik steeds weer nodig heb.

Maar het is vooral de vereniging, de mensen, de community, die mij op de been houden. Je gezamenlijk

inzetten voor een prachtig doel: het behoud van de molens én hun verhalen is zonder meer verslavend. Ik zie het ook bij andere vrijwilligers en ondersteunende, betaalde krachten. Molenaars die altijd bezig zijn met hun molen, fysiek of in gedachte. Bestuurders die voortdurend op zoek zijn naar middelen, methodes en mogelijkheden om de vereniging met haar jaarlijkse miljoenenomzet gaande te houden. Commissieleden die zelfs in hun vakantie blijven mijmeren over onderhouds- en restauratieprojecten, of blijven denken aan de museumcollectie of het archief en de ontsluiting daarvan voor een breed publiek. Museummedewerkers en caissières in de molens die 's nachts in hun dromen nog bezig zijn met het te woord staan van bezoekers. En alle anderen die met overgave een bijdrage leveren aan het in stand houden van de molens en het overdragen van kennis over en liefde voor de Zaanse industriemolens.

Ikzelf krijg altijd een geluksgevoel als ik met mijn hond over de Kalverringdijk loop en een

molenaar op de stelling van zijn molen groet of een andere vrijwilliger tegenkom met wie ik een praatje maak. Ik hoor erbij, denk ik dan. Ik ben een Zaankanter. Want laten we wel zijn, het leven aan de Zaan is pas echt begonnen met de komst van de molens. Daarin ligt de kern van onze identiteit besloten. Zaankanters en nieuwkomers die willen integreren, zien dat niet altijd direct. Dat was bij mij ook zo.

Kort nadat ik bijna veertig jaar geleden naar Westzaan verhuisde, klopte Piet Klees op de deur. "Ik kom je lid maken van De Zaansche Molen", sprak hij. "Oh ja?", antwoordde ik verbaasd. "Je bent toch een Zaankanter?", ging de toenmalige molenaar van Het Prinsenhof verder. "Dan kun je het niet maken om geen lid te zijn van onze vereniging". Ik vond direct dat daar geen speld tussen te krijgen was. Zo plantte Piet Klees het zaadje voor mijn verslaving.

Ed Pielkenrood
hoofdredacteur

DE ZAANSCH E MOLEN

VAKMANSCHAP IS MEESTERSCHAP

**‘IN DONDER STORM EN HAGELVLAGE,
MOET IK HIER MIJN LEVEN WAGEN,
EN IN LEEGE TIJDEN,
MOET IK MIJN LEVEN VERSLIJTEN’**

H. Visser, Zwaaiende wieken 1946)

door Laurens Vis

Zaadwagen met drie schepels waar zaad in zat om te verwerken

Het initiatief om zoveel mogelijk molens te handhaven en vervallen molens in maalvaardige staat terug te brengen, kwam in de jaren twintig van de vorige eeuw van particuliere zijde. In 1923 werd daartoe opgericht de vereniging De Hollandsche Molen tot behoud van het molenaarsambacht en behoud van de windmolen. Mede vanuit het besef, toentertijd, dat de stelselmatige afbraak van molens in Nederland tot een ‘ongewenste geestelijke en stoffelijke verarming zou leiden’.

Het initiatief werd spoedig gevolgd door de oprichting van vereniging De Zaanse Molen (1925), ons allen welbekend, als wakend oog over het unieke Zaanse (molen)centrum voor handel en nijverheid in Nederland, voor de steun bij reparatiewerken aan de Zaanse molens en voor het bewaren voor het nageslacht van al hetgeen betrekking heeft op de bedrijfsvorm daarvan.

Een doelstelling die, door de toewijding van -en samenwerking tussen- elkaar opvolgende generaties molenaars, molenmakers, bestuurders en vrijwilligers, reikt tot aan de dag van vandaag. Een sprekend voorbeeld daarvan is de grote betrokkenheid van De Zaanse Molen bij het praktijkgedeelte van de Technische opleiding Hout en Restauratie (THR).

Dit is het koekenhok, hier haal je de buul leeg van de droge koek, de olie is eruit geslagen

Deze relatief nieuwe opleiding kent in Bouke Koopman een mede initiatiefnemer en stuwende kracht binnen de Zaanstreek.

MEESTERTITEL

Als boerenzoon helpt hij al mee met het timmerwerk op de boerderij van zijn ouders en vanaf de basisschool staat het voor hem vast dat hij timmerman zal worden. Na de LTS Zaanstreek (uitstroom timmeren) kiest

hij bij opleidingsinstituut Bouwmensen (Kennemerland / Zaanstreek-Waterland) voor de opleiding primair timmeren: een dag theorie op school en vier dagen de praktijk in. Daarna volgt voor hem het voortgezet timmeren en de leergang Assistent Uitvoerder. Via een landelijke competitie en een zilveen medaille op de Europese kampioenschappen bereikt hij in 1999 het Wereldkampioenschap Bouwtimmeren in Canada.

VAKMANSCHAP IS MEESTERSCHAP

Door aldaar in de top 10 te eindigen verkrijgt hij de Meestertitel in zijn vak.

KONINKLIJKE ROL

Sindsdien traint Bouke zelf aspirant timmerlieden die meedoen aan de inmiddels als 'Skills Heroes' bekende (inter-)nationale beroepswedstrijden.

De begeleiding van leerlingen combineert hij met zijn werk in de restauratiebouw via zijn eigen aannemersbedrijf Koningsstijl.

De naam Koningsstijl past bij zijn voorkeur om bijzondere dingen te maken. De naam laat zich als volgt verklaren. In een kap worden twee spantbenen aan elkaar gekoppeld door een zogeheten makelaar. Wanneer dat voor meer spantbenen het geval is, heet deze makelaar een 'koningsstijl'. Zo bevat de constructie van een torenspits tal van hele en halve spanten boven elkaar. Deze worden verbonden door een verticale balk tot in de top: onzichtbaar voor de argeloze passant doet de koningsstijl in alle bescheidenheid zijn werk.

Een koninklijke rol.

NIJPEND GEBREK

In de tijd die Bouke aldus besteedt als mentor van aankomende vakmensen maakt hij zich intussen zorgen over de achteruitgang in basiskennis van de leerlingen, zeker vanaf het moment dat er zelfs een einde kwam aan de timmerrestauratie-opleiding. Wat toen overbleef was de opleiding nieuwbouw, waarvan de lesstof over organisatie, regelgeving en juridische kaders niet of nauwelijks geschikt is voor restauratie en renovatie. Dat manifesteert zich, ook voor de aannemerij van Bouke, in het haast niet meer kunnen vinden van jonge mensen die het begin van het timmervak in hun vingers hebben om zich verder in de praktijk

te kunnen ontplooiën. Dus nemen ook de zorgen over het mogelijk verdwijnen van het ambacht als zodanig toe. Het is dus de vraag of monumenten, waaronder de molens, in de toekomst nog wel op de juiste manier gerestaureerd en onderhouden kunnen worden. Het gebrek aan onderwijs in het vak restauratie timmeren is nijpend geworden.

AMBACHTSSCHOOL

In zekere zin doet dit denken aan de reden van de introductie van de ambachtsschool in verleden tijden. Doordat de gilden, die tot dan toe de vakopleidingen verzorgden, in de 19e eeuw werden ontbonden, ontstond er een tekort aan vaklieden toen de economie in het midden van de eeuw weer begon aan te trekken. De ambachtsschool werd hiervoor

Naast de stenen stookplaats, de vuister, staat een waterbalie

vanaf 1865 in Nederland (en Suriname) als schooltype geïntroduceerd. Een vorm van dagonderwijs voor het ambacht en de nijverheid. De school leidde op tot smid, timmerman, meubelmaker, huisschilder, bankwerker, instrumentmaker en elektricien. Met aanvullende cursussen in koper-, lood- en zinkbewerking, auto-, motor- en rijwielherstel. En er werd tevens onderwijs voor volwassenen ingericht.

In de Zaanstreek had de start van de ambachtsschool overigens nog wel wat voeten in de aarde. Of eigenlijk, de beantwoording van de vraag waar de school gevestigd zou gaan worden. Zaandijk was het meest centraal, maar Zaandam had de meeste inwoners.

Na het aantreden van burgemeester K. ter Laan kwam er beweging in de besluitvorming en de financiële ruggensteun van industrieel J.A. Laan deed de rest. In 1917 staan, weliswaar nog op een tijdelijke locatie, 24 werkbanken te wachten op de leerling timmerlieden. In 1932 verrijst de nieuwe school uiteindelijk aan de Westzijde.

In 1963 introduceert minister Jo Cals de Wet op het Voortgezet Onderwijs WVO. Vernieuwing werd, ondanks tegenstand vanuit het onderwijs, nodig geacht. Vanwege de hoeveelheid onderwerpen kreeg de WVO de naam Mammoetwet. Dat is te danken aan het kamerlid Anton Roosjen van de ARP die, vanwege de grote hoeveelheid onderwerpen,

VAKMANSCHAP IS MEESTERSCHAP

het er helemaal niet mee eens was: "Laat die mammoet maar in het sprookjesleven voorbestaan". En inderdaad de Mammoetwet had niet het gewenste effect. De opleidingen van het lager beroepsonderwijs sloten niet goed aan op het middelbare beroepsonderwijs en op de arbeidsmarkt.

HOOFDSTAD VAN DE HOUTBOUW

Bouke wordt daar nog steeds mee geconfronteerd. Niettegenstaande de dynamiek van het hedendaagse onderwijsjargon met termen als afstromer, coördinatorenleerlijn, culturele valkuil, deelkwalificatiestructuur, doorstroomprofiel, leervakoverstijgend, moduulweging, omgevingssensitiviteit, peercoaching, signaleringsdoel, uitstromer en zij-instromer. Waar voorheen de ambachtsschool voor stond, heet nu een Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) met, als variant daarop, de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL) met een combinatie van leren en praktijk. Bouke raakt in 2016 betrokken bij de ontwikkeling van de landelijke opleiding Technicus Hout en Restauratie (THR) vanaf het derde BOL / BBL-leerjaar. En hij zet er zich voor in deze naar de Zaanstreek te krijgen. Want, zo zegt hij: "Restauratie timmeren hoort in de Zaanstreek, de hoofdstad van de houtbouw en mogelijk zelfs het laatste traditioneel werkende industriegebied van de wereld, denk onder meer aan de papiermolen De Schoolmeester". En dat lukt. Inmiddels gaat deze unieke opleiding, als samenwerking tussen het Regio College, het Hout- en Meubileringscollege Amsterdam, de Hemmesgroep en het ROP (een stichting voor restauratieopleidingen) zijn derde leerjaar in. Nu nog te vinden op een tijdelijke locatie (de geschiedenis herhaalt zich) in het pand van

De Bonte Hen, olieverfschilderij van Johan Willem Kiese-wetter (1883-1951)

Bouwmensen in Zaandam, maar voorbestemd om te verhuizen naar de Hemmes om mee te werken aan de herbouw van molen De Zaadzaaijer en een historische houtschuur (droogloods nummer 17, De Veldvliegen, van Stadlander en Middelhoven), als het definitieve onderkomen van de THR.

GROTE UITDAGING

De opleiding biedt een combinatie van praktijkles (BOL in de vorm van stages en BBL in de vorm van werken bij een erkend leerbedrijf) en theorieles (vakspecifiek, Nederlands, rekenen, burgerschap en drie keuzedelen, waaronder die van metselaar). Voor het stagewerk is er inmiddels contact gemaakt tussen de THR en De Zaanse Molen om objecten te maken (inventaris en / of gebruiksvoorwerpen) die kunnen dienen als werkstuk voor de opleiding. Collectiebeheerder Fulco Rol heeft Bouke daarvoor inmiddels voorzien van een 'lijstje van tien'. De betrokkenheid van De Zaanse Molen blijkt ook uit de ondersteuning die Bouke krijgt vanuit De Bonte Hen, waar een

aantal van de voorwerpen nog dagelijks in gebruik is maar de levensduur ten einde is of raakt en feitelijk sprake is van een museale status, en vanuit het collectiebeheer van het Molenmuseum met technische tekeningen en beeldmateriaal. Aan plannen en werk is er voor de afzienbare termijn geen gebrek, maar de grote uitdaging voor Bouke en zijn leermeesters is en blijft dat de opleiding gevonden wordt door nieuwe cursisten die 'gegrepen' worden door het vak van restauratie en renovatie. Die, zoals zijn collega Allan van der Veer het uitdrukt, echt wat moois kunnen gaan maken met hun handen. Iets waaraan nu een chronisch tekort is. Wat dat betreft is voor de THR de BOL-variant kwetsbaarder dan de BBL-leergang voor tussentijdse opzeggingen, wanneer de verleidingen van het door sociale media gepromote moeiteloze klatergoud voor jonge mensen te sterk blijken. In de BBL kunnen meer ervaren beginners doorgroeien en toetreden tot een selecte groep vakmensen wiens stem uit de praktijk steeds hogere waardering krijgt.

EEN MOORDMOLEN

door Henk Heijnen

Het honderdjarig bestaan van De Zaansche Molen wordt in 2025 uitbundig gevierd. Voor het jubileumboek worden onder meer oude windbrieven doorgeploegd, op zoek naar geschikte verhalen. Hoewel talloze verhalen opduiken, is niet alles te gebruiken. Te bijzonder om niet te memoreren zijn de herinneringen van F. Krom aan de opa van zijn opa. Hij beschreef het in een Windbrief in 1993. Omdat De Pauw is herrezen als De Paauw is het mogelijk een update aan het verhaal te geven.

F. Krom was van kindsbeen af dol op windmolens en struinde in de jaren zestig met zijn vriendjes langs de Kalverringdijk waar ze bij en in vervallen molens 'op onderzoek' gingen. Maar zijn opa werd niet enthousiast van de molens. "Molens benne moordenaars" was het enige dat hij er over zei. Want toen hij (de opa) jong was, moest hij meemaken hoe ze zijn opa "... in een gonje (= jute) zak toisbrochte." De betovergrootvader werkte in De Pauw waar hij verongelukte.

Oliemolen De Pauw in Nauerna, rond 1890.

Ansichtkaart gemaakt naar een aquarel van Gerrit Mol (1869-1961) van oliemolen De Pauw. De molen werd voor het eerst in 1676 genoemd. In 1895 werd de molen verkocht en een jaar later volgde sloop. Een deel van de schuur was ingericht als woonhuis voor de blokmaalter.

Tussen generaties zit doorgaans dertig jaar. Dat maakt dat de verongelukte betovergrootvader 120 jaar eerder werd geboren dan de F. Krom die zijn herinneringen deelde in de Windbrief van september 1993.

Een groot aantal leden en molenliefhebbers van de vereniging staat op een foto uit 1969 om te vieren dat Het Pink 30 jaar eerder werd overgedragen aan De Zaansche Molen. De Frits Krom (staand, vijfde van links) die we te midden van dit gezelschap zien, is dan 25 jaar oud. Als dit de schrijver van het stukje is, werd zijn betovergrootvader rond 1825 geboren.

UPDATE

In het bevolkingsregister van Westzaan vinden we Gerrit Krom, geboren in 1827, met als beroep olieslager. Hij overleed op 24 februari 1876. In het Zaanlandsch Advertentieblad schreef men op 19 januari van dat jaar: 'Aan de oliefabriek de Pauw te Westzaan is een blokmaalter bij het smeeren van den molen in

Zo zag de vervallen schuur er in 2003 uit. Hij kon op het nippertje worden gered en werd in 2014 en 2015 gerestaureerd. Vervolgens werd oliemolen De Pauw als hennepklopper door Bart Nieuwenhuijs herbouwd. Ter onderscheid van de oorspronkelijke Pauw werd een extra a toegevoegd. In 2018 werd De Paauw door mr. Pieter van Vollenhoven officieel in gebruik genomen.

het kamwerk gevallen en zwaar verminkt er uitgehaald. Men is voor het behoud van zijn leven beducht.'

Het is aannemelijk dat dit gaat over de verre voorvader van Frits Krom. De arme man werd volgens overlevering in een jutezak naar huis gebracht. Hij overleed een maand later aan zijn verwondingen.

*Naar: F. Krom, Jeugdherinnering in Windbrief nr 84, september 1993
Bronnen: Ron Couwenhoven, Ron Sman e.a., Hennepklopper De Paauw. Veranderingen in een molenbestaan, Wormer 2018.*

Op zaterdag 13 september 1969 lieten de volgende molenaars, vrijwilligers en leden zich fotograferen bij oliemolen Het Pink. Van links naar rechts, staand: Martin Bus, Ton de Herder, Jan Klees, Ru Pos, Frits Krom, Joep Kemper, Gerrit Karten, Evert Smit, Gerrit Smit, Jo Vooren, Th. Tambach, Cees Krijt Sr, Willem Visser, Ton Rijvoord, Klaas Knaap, Martin Schaap, Gerrit Jan Bakkum en Tinus Bosman. In het midden: Jan Bosman, Job Duyvis, Ton Neuhaus, Jan Lust, J.v.d Bergh, Frans Boon, Muus Mol, Engel Braun, C.P. Mars, Piet Kaat, Jaap Kaal, H. Lohmeyer, Cees Krijt Jr, Bertus Gruys, Dirk Neyzing en H. van Bronkhorst. Op de voorgrond: Erik Zwijnenberg, Piet Roos, Arie Lust, Peter Lust, Harmen Duyvis, Jantine Braun, Dirk Krijt, Jan van 't Veer en Jan Krijt.

HOTTING
elektrotechniek

*Sinds 1992 het adres voor een
gegarandeerd veilige installatie!*

Rechte tocht 9d, 1507 BZ Zaandam
Tel.: 06 - 532 31 977
E-mail: r.hotting@hottingelektrotechniek.nl
Website: www.hottingelektrotechniek.nl

**Huis kopen?
Hypotheek afsluiten?
Kies zelf uw notaris!
Bel en onderhandel!**

Dijkhuis Koeman
notariskantoor

Hoogstraat 11, 1541 KW Koog a/d Zaan
Postbus 103, 1540 AC Koog a/d Zaan
Telefoon: 075 6125520
E-mail: info@notariskoeman.nl
Web: www.voordeelnotaris.nl

windmolenmakerij
"Saendijck" b.v.

**Onderhoud
Restauratie
en
Nieuwbouw**

post adres: Windmolenmakerij Saendijck b.v.
Weiver 29
1551 SC Westzaan
06-20295580 075-6281425
www.saendijck.com

Schilders- en Afwerkingsbedrijf

Van der Werff

Dorpsstraat 255,
1566 BA Assendelft

075- 687 4812
06 53 896 106
06 300 98 303

g.vanderwerff@xs4all.nl

FAVORIET WEEKEINDE

*Columnist in 2024 is Natasja Groothuismink,
wethouder voor o.a. monumenten & erfgoed
van de gemeente Zaanstad*

De zomervakantie is achter de rug en ik hoop dat u een fijne zomer hebt gehad. Mijn favoriete weekeinde van het jaar moet nog komen: de Open Monumentendag op 14 en 15 september. Verschillende monumenten openen hun deuren: een uitgelezen kans om eens een kijkje te gaan nemen.

Ik vraag uw speciale aandacht voor de kinderroute van dit jaar. Deze leuke route begint bij Pakhuis de Baars in Zaandijk. Op speelse wijze komen kinderen in aanraking met de Zaanse geschiedenis en het erfgoed. Hoeveel Zaanse molenaars en ambachtslieden zijn wel niet begonnen als kind op de timmerclub in molen het Pink? Je kunt volgens mij niet vroeg genoeg beginnen om jonge Zaanse kinderen de schoonheid van de Zaanstreek te laten zien.

Het thema van dit jaar is Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen. Daar kunt u als erfgoedliefhebber natuurlijk al meteen verschillende associaties bij hebben. De Zaan is natuurlijk de verbinder. De rivier die Zaandam en de dorpen aan elkaar rijgt. Routes zijn de prachtige wandelpaden, zoals het Frans Mars pad.

Onze monumenten zijn met elkaar verbonden door de combinatie van wonen en werken langs de Zaan. De fabrieken en statige woningen aan de dijken en langs de paden de kleinere huizen en pakhuizen. Maar natuurlijk ook de combinatie van wonen en werken langs de linten van Westzaan en Assendelft, waar nog prachtige stolpboerderijen in het polderlandschap staan.

En, u kent me inmiddels, netwerken zijn vooral ook de verbindingen tussen ons. Tussen mensen, jong en oud. Dat vind ik ook zo leuk aan de Open Monumenten dagen: tijdens het fietsen naar de verschillende monumenten ontmoet ik elk jaar ook weer veel mede erfgoedliefhebbers. We kletsen bij, delen zorgen en inspireren elkaar. Zo onderhouden we het netwerk dat ook zo nodig is voor het behoud van ons erfgoed.

Dus graag tot ziens in een van de monumenten die hun deuren openen. U kunt ze terugvinden op de website Zaans.nl. En dan hoop ik dat u, net als ik, een prachtig weekeinde heeft tijdens Open Monumentendag. Veel plezier!

Natasja Groothuismink

JUBILEUMJAAR NADERT!

door Ed Pielkenrood

Voor de meesten van onze lezers is 2025 nog ver weg, maar binnen de vereniging wordt hard gewerkt aan het jubileumjaar dat al snel nadert. Deze mijlpaal van formaat moet natuurlijk uitgebreid worden gevierd en wel gedurende het hele jaar. Want we mogen trots zijn op wat De Zaanse Molen in de afgelopen honderd jaar heeft bereikt. Bovendien is in die lange en succesvolle periode het fundament gelegd voor de toekomst van de vereniging, want het behoud van ons molenerfgoed, waarnaar jaarlijks miljoenen mensen uit de hele wereld komen kijken, blijft ongewijzigd van kracht. En daarbij heeft de vereniging de steun van leden, vrijwilligers, Zaankanters, molen- en erfgoedliefhebbers, overheden en fondsen en alle andere organisaties die de Zaanse industriemolens een warm hart toedragen, hard nodig. De viering van het 100-jarig jubileum van De Zaanse Molen moet daarom een feest zijn voor iedereen!

In grote lijnen staat het programma vast. Een jaar lang wordt het jubileum gevierd in telkens een andere molen. De molenaars hebben zich hierop met enthousiasme gestort. Hans Groot, voorzitter van de jubileumwerkgroep die speciaal dit belangrijke onderdeel coördineert samen met molenaar Job de Groen, meldt dat de eerste plannen binnenstromen en er veelbelovend uitzien.

HOOGTEPUNTEN

Het jubileumjaar gaat in januari van start met de opening van een speciale tentoonstelling in het Molenmuseum. Niet de molens vormen daarin het middelpunt, maar de mensen die zich met hart en ziel hebben ingezet voor het behoud van dit belangrijke Zaanse erfgoed. In de afgelopen honderd jaar is er veel gebeurd in de vereniging, zijn er veel hoogtepunten gevierd, maar zijn er natuurlijk ook dieptepunten gevoeld. Het zal allemaal te zien zijn in de jubileumexpositie. Verder wordt half maart de oprichting van De Zaanse Molen op 17 maart 1925 herdacht met een ontvangst voor officials, leden en vrijwilligers en met de Nederlandse erfgoedwereld tijdens een symposium over het belang van erfgoed. Een ander hoogtepunt van het jubileum wordt gevormd door de Zaanse Molendag op de laatste zaterdag in september. Een speciale feestdag voor alle Zaankanters, waaronder onze leden en vrijwilligers.

JUBILEUMBOEK

Naast het feestprogramma gebeurt er nog veel meer rond het jubileum. Op de viering van de officiële verjaardag van De Zaanse Molen zal, in aanvulling op de expositie, een jubileumboek worden gepresenteerd. Een boek dat de lezer meeneemt door de geschiedenis van de vereniging met anekdotische verhalen, markante figuren, monumentale columns, bijzonder molenweetjes en heel veel historische beelden uit de Windbrief en het uitgebreide Zaanse Molenaar-archief. Maar het boek kijkt niet alleen naar het verleden, want erfgoedbehoud is gericht op de toekomst. De vereniging blijft tenslotte 'in beweging' en dat wordt op een bijzondere manier in beeld gebracht. De Windbrief verschijnt in 2025 in vier speciale jubileumedities, waarin het tijdsbeeld wordt geschetst van de vereniging zoals die er nu uitziet. Wie zijn al die vrijwilligers en medewerkers die de vereniging nu draaiende houden. Wat doen zij en hoe zijn zij georganiseerd? Wat drijft hen om zich met overgave in te zetten voor De Zaanse Molen en hoe zien zij de toekomst? Verder zullen vier prominente buitenstaanders hun blik op de vereniging geven, evenals vier verrassende columnisten.

LOGO

Het jubileum zal het hele jaar goed zichtbaar gemaakt worden met een speciaal logo en feestelijke jubileumvlaggen. Deze zijn ontwikkeld door Tekst & Uitleg, het Haarlemse bureau dat al vele jaren een creatieve leverancier is van de wijze waarop De Zaanse Molen zich visueel presenteert. Zo is onder andere de inrichting van het Molenmuseum door de vakkundige mensen van het bureau ontwikkeld, evenals de basis lay-out van de Windbrief en het logo van de vereniging. Voor het jubileumjaar is van dit logo een variant gemaakt dat met de simplificatie

van het typisch Zaanse 'mooimakersgoed' op een eenvoudige, maar geraffineerde manier laat zien dat De Zaanse Molen honderd jaar bestaat. Dat beeld is ook vertaald naar een vlag, die het hele jubileumjaar bij alle molens en het Molenmuseum te zien zal zijn.

BRAND IN PELMOLEN DE WIJDE WORMER

Door Ron Couwenhoven

De pelmolen De Wijde Wormer stond aan de Kalverringdijk en de Wormerringsloot tussen De Houtsnip en Het Wapen van Assendelft, waar hij in 1761 gebouwd was voor rekening van Albert Jansz Piet en Claas Gijsbertsz Visser. Het was een kapitale molen die in 1781 voor liefst 10.000 gulden werd verkocht. Wie de koper was is niet bekend, maar de verkoping komt voor op de lijst van peller Pieter Jansz Couwenhoven, die van 1766 tot en met 1795 exact bijhield welke pelmolens er werden verkocht en voor welke prijs.¹

Toen in 1830 het eerste kadaster gereedkwam, stond de molen op naam van IJsbrand de Verwer uit Zaandam. In augustus 1842 was Jan de Verwer jr uit Zaandijk eigenaar van de molen. Op de negende van die maand hees hij om half drie 's middags de vlag ten teken dat koning Willem II vanuit Purmerend door de Wijde Wormer op weg was naar Zaandam en de stad naderde.²

In 1868 was de molen nog steeds van Jan de Verwer. In de nacht van maandag op dinsdag 11 augustus van dat jaar werd de molen getroffen door blikseminslag en brandde tot de grond toe af.

De Zaanlandsche Courant van zaterdag 15 augustus leverde scherp commentaar op deze fatale brand, die wellicht voorkomen had kunnen worden indien de nachtwachten van het Kalf alarm hadden geslagen.

'De nachtwachten op het Kalf hebben zelfs geen brand geroepen en van de bestaande

Aquarel van Gerrit Mol

gewoonte de klok te luiden en een lantaarn in de richting van de brand te hangen is ditmaal afgeweken,' meldde de Courant. Eén van de nachtwachten had verklaard dat de brandende molen niet in de gemeente stond en 'dat hij order had in dat geval niet te ratelen en brand te roepen.'

De verklaring dat de molen niet in de gemeente stond was fout, want De Wijde Wormer stond op grondgebied van Oostzaandam, waartoe het Kalf ook behoorde. De Zaanlandsche Courant veroordeelde de houding van de nachtwachten hard: 'Wat zou het gevolg zijn indien naburige gemeenten elkaar niet meer bijstaan en elkander hulp weigeren? De dorpen van de Zaanstreek lopen toch overal in elkaar over?'

De verslaggever van de Courant ging op

onderzoek uit en kwam met de mededeling dat de instructie, zoals die door de nachtwachten van het Kalf was aangehaald, niet bestond. 'Beiden hebben zich aan verzuim schuldig gemaakt en zijn geschorst,' meldde de Courant.

Door het verzuim van de nachtwachten kwam de brandweer veel te laat bij de als een fakkel brandende molen. Hendrik Smit, de commandant van spuit nr. 9, die op het Kalf was gestationeerd, beschreef de gebeurtenissen in zijn brandboek. Hij noteerde: 'De pelmolen De Wijde Wormer is op 11 augustus 1868 omstreeks half twee 's nachts door de bliksem getroffen en totaal verbrand. Spuit nr. 9 gaf het eerst water. De tweede was spuit nr. 8 en de Zaandijkers waren derde. Andere zijn er niet geweest.

Van twee tot vijf uur hebben we water gegeven. De spuitgasten hebben voor geld gewerkt. De 22 mannen kregen 26 gulden. Dat moesten ze delen.

Toen de manschappen werden afgedankt werd Piet Kruijver aangesteld om het opkomende vuur met emmers water te doven. 's Middags om vier uur begon de wind te wakkeren en het vuur weer heftig te branden, zodat er nog zes personen werden aangesteld om het opkomende vuur te doven. Het bleef de gehele dag en de volgende nacht branden. Pas 's morgens om zes uur was men de brand meester.

De kosten waren: f. 33,55. Aan J. Rijnders 13 kan jenever 12,35 gulden; W. Hooijschuur 3 kan brandewijn 2,85 gulden; wed. H. Pelk, brood 5 gulden, D. Roelofs 4 koren 5 gulden; P. Klitsie 4 nieuwe walkaken 7,40 gulden en Divers 95 cent.³

Molenaar Butter was meesterknecht van De Wijde Wormer. Hij kwam uit Purmerend. Behalve de molen gingen ook de grote voorraden graan verloren. De molen werd niet meer herbouwd. Dezelfde nacht werd ook de oliemolen De Vier Heemskinderen door de bliksem getroffen. Deze molen, die ook bekend stond als De Rijkeman, stond achter de oude openbare lagere school aan het Kalf.⁴ Er brak geen brand uit, maar er was 470 gulden schade en dat werd door het Olie-slaggerscontract vergoed.

¹ Archief Ron Couwenhoven.

² Staatscourant, 9-38-1842.

³ Handschrift Archief J. Kruijver - particulier bezit.

⁴ Nieuws van de Dag, 23-6-1993.

RIGO
VERFFABRIEK

Alles voor het Meesterwerk

TOPLIN

LIJNOLIE STANDVERF

Bonte Hen slaat Hollands lijnzaad voor TOPLIN

VOOR HUIDIG
EN TOEKOMSTIG ERFGOED

DOKWEG 40 1976 CA IJMUIDEN NEDERLAND +31 (0) 255 54 84 48
INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL RIGOVERFFABRIEK.NL

HET KLAVERBLAD DRAAIT WEER

De jonge molenaars Bastiaan (17) en Marly (13), die Pos nu de gelegenheid biedt om ervaring op te doen

Op 18 mei 2024 lichtte Ru Pos (89) de vang van de door Stan Baltus (17) gerestaureerde standaard- of wipmolen Het Klaverblad op de Zaanse Schans. Pos is de grondlegger van deze molen die is ingericht als lattenzager. In 1973 kocht hij een stukje buitendijks land aan de Zaan waar hij tussen 1986 en 2005 de kleine molen bouwde.

roeden verwijderd en op een dekschuit naast de lattenzager gelegd. Vervolgens werd het bovenhuis begin december van de molen gehesen en naar de werkplaats van de jonge molenmaker Stan Baltus vervoerd. Hij verving de aangetaste grenen balken door nieuwe azobé balken en timmerde een geheel nieuwe hardhouten buitenkant.

SPINT

In het bovenhuis van Het Klaverblad werd vorige zomer spint geconstateerd. Dat wil zeggen dat er zoveel rotte plekken waren in het hout van het bovengedeelte van de kleine molen dat het geheel vervangen moest worden. Eind november werden de

NEUS VOOR JONG TALENT

Stan Baltus is een molenmaker in opleiding. Hij komt al sinds zijn elfde op Het Klaverblad en kent deze particuliere molen dus als zijn broekzak. Inmiddels is Baltus ook gediplomeerd molenaar die regelmatig draait met molen De Dog in Uitgeest. Ru Pos heeft een neus voor molentalenten.

POLDERBOOT BIEDT UNIEKE KANS OM ERFGOED EN NATUUR VANAF HET WATER TE BELEVEN

Door Sarah Vermoolen

Is er enthousiasme voor het idee om de polder Westzaan toegankelijk te maken voor kleinschalig publieksbezoek in combinatie met een bezoek aan de Westzaanse molens?

Papiermolen De Schoolmeester is uitstekend bereikbaar voor fietsers, wandelaars en snelverkeer.

Het Prinsenhof is met een korte wandeling over het Relkepad door het weiland alleen bereikbaar voor voetgangers en De Jonge Dirk alleen per boot. Met een boot zou je alle drie molens kunnen bezoeken en de polder Westzaan beter leren kennen.

Dit is een uniek natuurgebied met de status Natura 2000.

In de gebiedsvisie van de provincie Noord-Holland en de gemeente Zaanstad staat beschreven dat in 2040 de Polder Westzaan breder toegankelijk moet zijn voor publiek en recreatie. Er wordt echter weinig vaart mee gemaakt. Daarom gingen Abel Zwart en Lex van Zaane, oud-bestuursleden van Vereniging De Zaanse Molen en De Windmolencompagnie, op onderzoek uit wat er mogelijk zou kunnen zijn. Het resultaat boden de twee adviseurs aan Katelijne Prinsenbergh aan, directeur bestuurder van Vereniging De Zaanse Molen.

OP BEZOEK BIJ PARTNERS

Abel Zwart: "We gingen in gesprek met de molenaars van De Schoolmeester, Het Prinsenhof en De Jonge Dirk. We brachten een bezoek aan Natuurmonumenten, die vaartochten vanaf de Poelboerderij organiseert, en aan het Zaanse Natuur Milieu Educatie Centrum, die rondvaarten verzorgt voor schoolkinderen. In de Polder Westzaan is Staatsbosbeheer actief en de Vereniging tot ongeschonden behoud van het Westzijderveld. Ook het recreatieschap NH en de Vogelbescherming Zaanstreek zijn belangrijke partners waar we mee spraken. De vraag was of ze interesse hadden in ontsluiting van het gebied voor kleine groepen over het water en wat je voor elkaar kunt betekenen. Ze waren enthousiast voor een kleinschalig project waarbij je oog hebt voor diverse aspecten van de omgeving. In de polder heb je

drie bijzondere molens en een unieke flora en fauna. Zo is een oppervlakte van 10,5 km² het leef- en broedgebied van 42 vogelsoorten, waaronder de bekende roerdomp en kievit."

SCHOOLMEESTER ALS KLOPPEND HART

In de gebiedsvisie wordt papiermolen De Schoolmeester uit 1692 beschreven als kloppend hart, dat een voorlichtingscentrum kan worden voor de interessante omgeving, zowel qua erfgoed, natuur als flora en fauna. Zwart: "Dankzij een bijdrage van o.a. Stichting Het Fortuinfonds is bij De Schoolmeester het voormalige ketelhuis opnieuw opgebouwd. Zo zijn er nu sanitaire voorzieningen voor groepen. Vanwege de goede bereikbaarheid zou dit ook een uitstekende locatie zijn om in de toekomst als bezoekerscentrum te fungeren. Er zijn meer mogelijkheden, want je zou ook de dertig meter van de schuur van De Schoolmeester, die bij een storm verloren is gegaan, opnieuw kunnen opbouwen. We werden allemaal enthousiast door van alles te combineren."

POLDERBOOT TE KOOP

Staatsbosbeheer heeft een boot waar dertig mensen op vervoerd kunnen worden. "We onderzochten wat een kleinere boot, die over ondiep water moest kunnen varen, zou moeten kosten. Toen hoorden we via Henk Kroes dat de polderboot te koop stond, die 14 jaar dienstdeed in de Kalverpolder. Deze konden we voor een vriendenprijs kopen van de eigenaar, die onze vereniging een warm

hart toedraagt. Op de boot kunnen twaalf passagiers mee en twee bemanningsleden. Hij is geschikt om in het ondiepe water, dat soms maar 60 cm diep is, te varen."

UNIEKE TOCHT OVER HET WATER

"In de zomer hebben we als pilot verschillende keren met de polderboot gevaren. Via de sociale media konden mensen zich aanmelden en een ticket kopen. Zo kunnen we peilen of er animo voor is, of de boot voldoet en hoe de excursie gewaardeerd wordt. Een bezoek aan de molens wordt gecombineerd met een verhaal over het landschap van een gids van Staatsbosbeheer. Bij Het Prinsenhof werd gortepap geserveerd en bij De Schoolmeester mosterdsoep. Zo maak je er een aantrekkelijke vaartocht van.

Op 28 september is met Molendag de laatste vaartocht. Dan vaart de polderboot de hele dag naar de molens in het veld. Daarna gaan we evalueren of we hiermee doorgaan. Er zijn dan wel schippers nodig en vrijwilligers. De deelnemers waren enthousiast. 'Zo maak je de omgeving op een heel andere manier mee. Wat een prachtig gebied waarbij je zicht hebt op de natuur, woongebieden en in de verte de industrie langs de Zaan,' dat hoorden we vaak. Hoe leuk is het dat de vereniging naast de vele molens nu ook een boot heeft?"

Foto's Abel Zwart

“IK BEN EEN AANPAKKER, DAT ZIT IN MIJN SYSTEEM”

Door Ed Pielkenrood

Behoud van kennis en vaardigheden met betrekking tot de complexe techniek van industriemolens is een grote uitdaging voor De Zaanse Molen. Wellicht nog groter dan het reguleren van de toeristenstroom. Dat vindt Anneke van Mispelaar, het nieuwe lid van de Raad van Toezicht (RvT) van De Zaanse Molen. Toch een opvallende uitspraak in een tijd dat de vereniging, samen met andere erfgoedpartijen op de Zaanse Schans, haar uiterste best doet om de onstuitbare stroom toeristen in goede banen te leiden.

Jan Goedhart, voorzitter van de RvT, prijst zich gelukkig met Van Mispelaar die een expert is op het gebied van erfgoed en toerisme en van samenwerking in het publieke en publiek-private domein. De enthousiaste, bevlogen en goedlachse Anneke van Mispelaar (47) is directeur en mede-eigenaar van Bureau Buiten in Utrecht, een onderzoeks- en adviesbureau op het gebied van klimaat, energietransitie,

**Ik wil niet alleen
achter een scherm op
kantoor zitten**

duurzame mobiliteit en nieuwe vormen van wonen, werken en recreëren. Zij adviseert voornamelijk overheden en semioverheden - soms ook particulieren - over de toekomst van hun erfgoed in samenhang met de omgeving daarvan.

**BOERENDOCHTER MET VISIE
NIEUW LID RAAD VAN TOEZICHT**

DOENER

Anneke van Mispelaar woont aan de rand van de polder Arkemheen in Nijkerk. “Ik heb het geluk dat ik met mijn man, kinderen en ouders kan wonen op de plek waar ik ben opgegroeid. Tot 2018 hadden mijn ouders er een melkveebedrijf. Ik ben dus

een boerendochter en houd ervan om mijn handen uit de mouwen te steken. Ik ben een aanpakker, dat zit in mijn systeem. Als kind was ik veel te vinden in de grote tuin, daar heb ik mijn liefde voor de natuur ontwikkeld. Daarom heb ik gekozen voor de opleiding Tuin en Landschap van de Agrarische Hogeschool in

Velp. Later is erfgoed erbij gekomen, want ik heb ook altijd veel interesse in geschiedenis gehad. Erfgoed kun je niet los zien van zijn omgeving en ook niet van de broodnodige belangstelling ervoor. Daarom heb ik in Wageningen nog de studie Toerisme en Recreatie gedaan. Omdat ik een ‘doener’ ben,

Er zijn genoeg jongeren die graag met hun handen willen werken

wil ik niet alleen achter een scherm op kantoor zitten en vind ik het contact met de klant ter plekke heel belangrijk. Bovendien wilde ik naast mijn werk ook iets maatschappelijks doen en daar geef ik nu graag invulling aan met het lidmaatschap van de RvT van De Zaansche Molen.”

WAARDERING

“We worden overlopen door toeristen, maar met de plannen en de samenwerking zijn we al een heel eind om dat beter in de hand te houden. Op termijn is de techniek echt een grote uitdaging voor De Zaansche Molen”, benadrukt Van Mispelaar nogmaals. “Alleen als de kennis en praktische vaardigheden op het gebied van bouw, werking en onderhoud van de industriemolens wordt overgedragen aan volgende generaties kunnen de molens van de vereniging behouden blijven. De eerste vereiste is dat er voor die kennis en vooral ook voor de praktische vaardigheden algemene waardering bestaat. Het is momenteel een maatschappelijke trend dat jongeren steeds minder vaak voor een technische of praktische opleiding kiezen. Ze zitten liever in schone kleren achter een bureau met een computer omdat ze denken dat dit waardevoller werk is. Maar alleen waardering is niet genoeg. Betrek technische en praktische opleidingen bij het onderhoud en de restauraties van de molens en hun gaande werk. Er zijn genoeg jongeren die graag met hun handen willen werken en vastlopen in de theorie van hun opleiding. Geef ze een project met goede begeleiding. Dat geldt overigens ook voor ouderen die omgeschoold willen of moeten worden.

Er ligt hier een taak voor De Zaansche Molen, want de vereniging staat tenslotte midden in de samenleving en is al honderd jaar relevant voor het behoud van ‘levend’ erfgoed.”

FOCUS

Van Mispelaar is niet blind voor andere

Tussen druk en draagkracht moet een balans worden gevonden

Leden en vrijwilligers zijn de kern van de vereniging

uitdagingen van De Zaansche Molen.

“Natuurlijk zie ik ook de problematiek rond het massatoerisme op de Zaanse Schans. Maar daarmee is de vereniging, samen met de partners op de Schans, al goed bezig. In die koers hoeft geen aardverschuiving plaats te vinden, de focus is goed. Ik val midden in dit proces en kom wat dat betreft in een opgemaakt bedje.

Natuurlijk blijf ik het volgen want er moeten kwalitatieve grenzen aan het toerisme worden gesteld. Misschien minder toeristen, of beter gespreid. In elk geval moeten de molens een mooie ervaring voor bezoekers zijn, met als het even kan meer diepgang.

Zo kan zowel de bezoeker als de Zaansche Molen er meer aan overhouden. Een mooi

verhaal voor de bezoeker en meer entree-opbrengsten voor De Zaansche Molen. Die opbrengsten hebben we nodig om de molens in stand te houden.

Tegelijk is het ook goed om te kijken hoeveel bezoekers een molen en ook een gebied als de Schans aan kan. Om veel bezoek te ontvangen, heb je ruimte nodig en bijvoorbeeld ook veilige trappen. In onze authentieke molens zijn beide onvoldoende aanwezig.

De bezoekers zouden zich dus aan het erfgoed moeten aanpassen, in plaats van andersom. Ik denk dat we hier goed over moeten nadenken, want we zijn verantwoordelijk voor de bescherming van de molens. Openstellen is bovendien niet enkel belangrijk voor de toeristen en inkomsten, maar juist ook om jongeren en inwoners uit de Zaanstreek kennis te laten maken met de molens. Tussen druk en draagkracht moet dus een balans worden gevonden.

KERN

De Zaanstreek kende Van Mispelaar wel. “Het is een plek waar water, landschap en industrie in samenhang met elkaar worden beleefd en dat maakt de streek en vooral ook de Zaanse Schans uniek. De Zaansche Molen staat daar midden in en ziet zich gesteld voor heel veel uitdagingen en kansen.

Ik ben onder de indruk van de organisatie en de wijze waarop wordt omgegaan met alle verschillende taken van de vereniging. Leden en vrijwilligers zijn de kern van de vereniging maar om die leden en vrijwilligers in voldoende mate in stand te houden, is alleen al een enorme opdracht.”

TWEE MOLENAARS GAAN TANEN

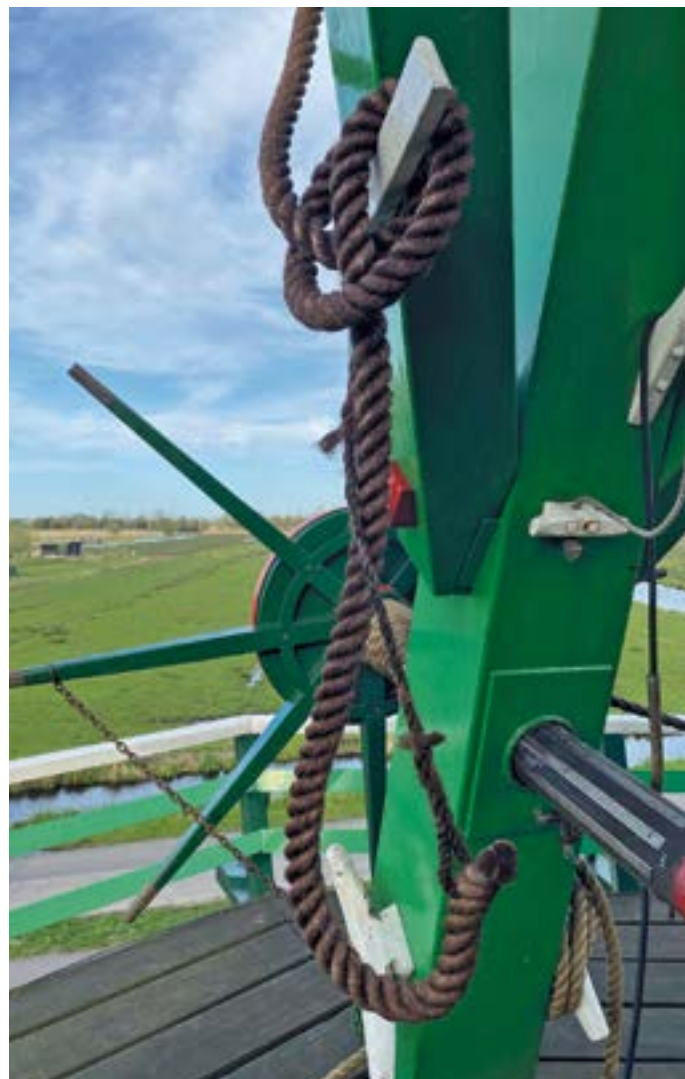
Door Jippe Kreuning

Zeilen en touwen van schepen en molens horen van natuurvezels te zijn: hennep, vlas, katoen of manilla. Bij natuurlijke materialen is het wel erg belangrijk om zeilen en tuigage te conserveren. Zo ga je rot en schimmel tegen en gaan de spullen langer mee. Van oudsher gebeurt dat door te tanen. Deze eeuwenoude methode is vrijwel geheel in onbruik geraakt, maar bij het Centrum Varend Erfgoed in Hoorn worden nog elk jaar de zeilen en touwen van oude vissersschepen getaand. Molenaars Sjors van Leeuwen en Jippe Kreuning van De Bonte Hen waren erbij, mét een partij molentouw die getaand moest worden.

Taan is vermalen boomschors van Acacia-bomen en het bevat looistoffen met een conserverende werking. Deze vermalen boomschors wordt ook wel cachou genoemd (spreek uit: kasjoe). Door zeilen en touwen onder te dompelen in kokend water met opgeloste cachou worden ze beter bestand tegen weersinvloeden. Vroeger waren alle nieuwe zeilen van schepen en molens wit, dat is immers de kleur van het doek als het vers geweven is. Na één seizoen varen of malen is het tijd om te conserveren. Door het jaarlijks tanen krijgen zeilen een steeds donker wordende warme roestbruine kleur. Molenzeilen kunnen trouwens ook met dekkledensmeer ingesmeerd worden om ze te conserveren. Dat is een soort vette zeilenverf en is weliswaar anders dan tanen, maar het principe is hetzelfde. In de Zaanstreek werden de zeilen van houtzaagmolens en pelmolens meestal getaand, en de zeilen van oliemolens ingesmeerd met deze vette smeer, vermengd met okerpigmenten. Oliemolens hadden immers voldoende vet voor handen!

De donkere en lichte zeilen van Zaanse molens vinden ook hun oorsprong in deze gebruiken. Met veel wind houd je meestal het langste de zeilen op de binnenroed. En niet toevallig zijn dit dan ook de lichtst gekleurde zeilen. Deze zijn dus nog niet veel getaand of ingesmeerd. Je wil bij zwaar weer je beste zeilen voor hebben zodat de kans op scheuren minimaal is. Daarom zitten bij de Zaanse zomerzeilen

altijd de witte zeilen, en bij de winterzeilen de lichtst gekleurde zeilen op de binnenroed.

Begin april, als het vaar- en maalseizoen van start gaat, wordt in Hoorn de ketel opgestookt. De enorme ketel was oorspronkelijk afkomstig van een Oostzaner visserman, maar doet nu dienst voor de historische schepen die hun ligplaats hebben aan het Hoornse Oostereiland, achter de oude gevangenissen. Als de taan goed heet is gaan de touwen zo in de ketel en die blijven daar een tijdje in. De grote zeilen van de schepen worden op de grond

uitgespreid, en emmers vol hete taan worden met bezems in het zeildoek gewreven. Het vangtouw van De Bonte Hen glijdt ook de ketel in, gebroederlijk naast de ankertrons van een wieringeraak en het lopende want van een botter. Als het vangtouw weer tevoorschijn komt heeft het een prachtige kleur gekregen, de stoom komt er af. Op De Kip aangekomen wordt het touw mooi gedroogd en kan het weer een jaar tegen weer en wind. Kijk maar eens goed naar de mooie getaande kleur als je langsfiets. Sjors en Jippe zijn enthousiast! Is het niet geweldig om oude technieken te gebruiken om natuurlijke materialen te verduurzamen? Dat past precies in de molenfilosofie van het volk van De Bonte Hen. Misschien tanen we volgend jaar wel een nieuw stel zeilen van vlasdoek?

Foto's Jippe Kreuning

ZEEBAARS MET AARDAPPEL- SALADE

Toegegeven, kappertjes en zeekraal zul je vroeger wel niet gehad hebben in de Zaanstreek, maar mayonaise maken met pindaolie en mosterd uit de molens, dat kon ook vroeger al! Zeebaars hengelen in IJmuiden was ook niet ondenkbaar en de aardappel is sinds 1593 in Nederland te vinden. Bleekselderij komt van juli tot en met september in Noord-Holland van de volle grond, niks staat je dus in de weg een mooi maaltje te maken!

KOKEN MET MOLEN- EN STREEKPRODUCTEN DOOR CHEF PIETER KOK

INGREDIËNTEN VOOR VIER PERSONEN

- 800 gram aardappels (beetje vastkokers)
- 1 (liefst wilde) zeebaars, ontschubt en gefileerd, beide filets in twee gelijke stukken gesneden zodat je in totaal 4 stukken hebt
- 2 stengels bleekselderij
- 4 eetlepels mayonaise (zelf maken mag natuurlijk!)
- 1 eetlepel kappertjes
- 2 eetlepels zure augurken, gesneden
- 2 eetlepels zeekraal
- 2 eetlepels boter
- olijfolie
- peper en zout

BEREIDINGSWIJZE

Schil en snij de aardappelen in blokjes. Zet een pan met water op en breng aan de kook. Doe als het water kookt een flinke snuf zout in het water. Kook de aardappel erin tot hij beetgaar is. Giet af en doe de aardappels in koud water zodat ze niet verder garen. Was en snij de bleekselderijstengels in kleine blokjes en doe in een flinke kom. Snij de augurken in kleine stukjes en doe ze erbij. Was de zeekraal, snij eventueel wat kleiner als er grote stukken in zitten. Doe de aardappelen erbij en roer alles alvast een keertje door. Doe dan de mayonaise erbij, een snuf zout en peper en roer om. Proef en voeg indien gewenst nog zout en peper toe.

Zet een pan op hoog vuur en doe er een scheut olijfolie in. Zout nu de vis aan beide kanten en leg hem als de pan heet is met de huidkant naar beneden in de pan. Wacht tot de vis tot iets onder de helft van de dikte gaar is en draai hem om. Haal hem uit de pan als hij nog net glazig is en net aan heel blijft als je hem oppakt (met een tang of spatel!). Leg op een bord een schep aardappelsalade en leg de filet erop. Doe dan de boter en de kappertjes in de pan om een botersausje te maken. Roer goed door en giet over de vis. Eet smakelijk!

VRIJWILLIGERS KEVIN BUS EN MARIA ASIKAINEN

BIJ HET OLIESLAAN BIJ HET PINK SLOEG DE VONK OVER

Door Sarah Vermoolen

Twaalf jaar geleden verhuisde Maria Asikainen op 20-jarige leeftijd vanuit Finland naar Nederland. Ze startte als au pair in Dordrecht en na verschillende woonplaatsen kwam ze bij een gezin in Santpoort.

EERSTE KENNISMAKING MET MOLENS

“Op zaterdag haalde het gezin brood bij korenmolen De Zandhaas, natuurlijk ging ik graag met hen mee. Ze waren bij de molen op zoek naar vrijwilligers, dat leek me hartstikke leuk. Dat was mijn eerste kennismaking met molens, ik hoorde toen pas dat er veel meer industriële molens waren. Twee jaar ben ik vrijwilliger geweest op de molen van Jos Kors. Na een half jaar vroeg hij of ik interesse had in de opleiding voor molenaar, dat had ik zeker. Met mijn vader haalde ik vroeger vaak apparaten uit elkaar, dus interesse in techniek heb ik zeker. Een verplicht onderdeel van de opleiding voor molenaar is dat je bij andere molens ervaring opdoet. Zo werd mij gevraagd of ik interesse had om olie te slaan.” En zo start de liefdesgeschiedenis tussen Maria en Kevin.

LEUKE VROUW UIT HET BUITENLAND

Kevin Bus: “Van kleins af aan kom ik al bij de molens. Eerst bij de Bonte Hen, waar mijn vader Martin Bus ook vrijwilliger is, en vanaf mijn elfde bij Het Pink. Zo was ik in die tijd op zaterdag vrijwilliger bij molen Het Pink. Ik hoorde dat er molenaars in opleiding langs zouden komen en dat er een leuke vrouw bij was uit het buitenland. Eigenlijk zou

ik die zaterdag iets anders doen, maar de nieuwsgierigheid trok.”

Maria: “Kevin kon zaken over de molen heel leuk uitleggen. Bij de naslag werkten we samen. Het was al donker toen we klaar waren. Hij ging met de auto naar huis en ik met de trein. Onderweg kwam ik een groepje zwartgeklede mannen tegen, dat vond ik niet zo prettig en ik ben toen snel doorgelopen.”

OFFICIEEL EEN STEL

Kevin: “Dat had ik ook gezien. Thuis heb ik haar direct opgezocht op Facebook en gevraagd of ze veilig thuis was gekomen. Zo raakten we aan de praat. Het was januari 2016.”

Maria: “Vóór Valentijnsdag hadden we een relatie. Zo snel ging het. Ik zei als grap dat als hij mijn hand wilde vasthouden we dan een relatie hebben. Sindsdien zijn we officieel samen.”

Wanneer Maria complimenten krijgt voor haar Nederlands zegt ze: “Ik heb een tijdje de PABO gedaan. Door de klas word je veel gecorrigeerd, zo leer je het wel.” En gekscherend: “De Zaanse ‘eu’ bij Kevin krijg ik er alleen niet uit.”

Over de liefdesgeschiedenis gaan we niet verder uitweiden. Wel willen ze nog graag van alles kwijt over de molens.

FUNDERINGSSPECIALIST

- Plan-ontwikkeling, constructeur en vergunning aanvraag.
- Trellingsarm helen en trillingsvrij persen
- Helmschroeven met een doorsnitbreedte vanaf 43 cm
- Funderingsherstel inclusief sloep- en betonwerkzaamheden
- Ophijzen en rechtschaffen van woningen en gebouwen

Duim Schiedweg 22-24, 1507 RD Zaandam
T. 075-616 91 06 • info@decoogh.com
voor meer informatie: www.decoogh.com

JAN IJSKES
FUNDERINGSTECHNIEK
"DE COOGH"
ZAANDAM

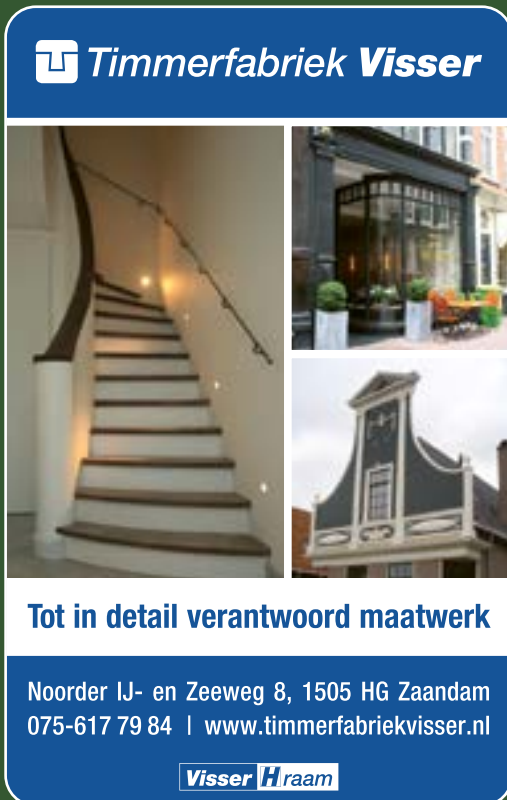
STAM ELEKTRO-TECHNIEK

WONINGBOUW | UTILITEIT | RENOVATIE

LICHT-INSTALLATIES 	KRACHT-INSTALLATIES 	DATA-NETWERKEN
AUTO-LADERS 	KNX DOMOTICA 	INBRAAK-BEVEILIGING
BRANDMELD-ONTRUIMING 	PV INSTALLATIES 	CAMERA-BEVEILIGING

Ducaatstraat 42 | 1507 BW Zaandam | Tel. 075-6354151 | www.stamelektro.nl

Timmerfabriek Visser

Tot in detail verantwoord maatwerk

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-617 79 84 | www.timmerfabriekvisser.nl

Visser Hraam

Bert Bommerson
SCHILDERWERK

Schilderwerk - Restauratie - Decoratie

Bert Bommerson - T 06-53918165
Dorpsstraat 107 - Assendelft
bommersonschilders.nl

Als leerling-molenaar is het **heel fijn** om op Het Pink mee te draaien

MOLEN ALS MACHINE EN MUSEUM

Maria: "Als leerling-molenaar is het heel fijn om op Het Pink mee te draaien. Het is hier rustig in tegenstelling tot de molens op de Zaanse Schans, waar honderden toeristen om je heen staan. Ik heb veel interesse in oude bouwkunst, houtbouw en techniek. Het is heel interessant en intrigerend dat een molen een machine is en ook een soort museum."

Kevin: "Ik heb ook veel interesse in de techniek. Het is zo leuk om mee bezig te zijn en de kennis over te dragen en de bezoeker enthousiast te maken. Bij Het Pink komen vooral verdwaalde toeristen die op zoek zijn naar de Zaanse Schans en bezoekers die echt rustig een molen goed willen bekijken."

Maria: "Dit is een perfecte plek voor educatie. Het is hier zo rustig en je kunt hier zoveel leren."

Door werk, opleiding en verhuizingen hebben ze allebei de opleiding voor molenaar nog niet afgerond maar zijn dat wel van plan. Ook heeft Kevin weinig tijd meer voor Het Pink, maar hij springt graag bij wanneer het nodig is. Maria werkt tegenwoordig bij het Molenmuseum.

SPOREN UIT HET ROEMRIJKE VERLEDEN

Na het interview volgt de rondleiding waarbij Kevin enthousiast vertelt waarom deze oudste molen van de vereniging zo bijzonder is. "Hier zie je sporen uit het verre molenverleden en van de vereniging. Zo hebben we hier de vergaderzaal waar Frans Mars en Pieter Boorsma in de begintijd vergaderden. Je kunt ook nog de sporen zien in de schuur waar Frans Mars zijn molenpanorama stond voordat het

twee keer verhuisde.

In 1620 werd Het Pink gebouwd als een wipstellingmolen op een vierkant en in 1751 werd het omgebouwd tot de huidige achtkantige bovenkruierstellingmolen. Het is heel leuk dat je overal nog ziet dat het oude hout hergebruikt werd, ze gingen zorgvuldig om met het materiaal. De familie Honig had ook een zwak voor deze molen. Toen ze zelf overgingen van molens op stoomfabrieken, investeerden ze alsnog met een nieuwere wentelas in Het Pink."

Kevin en Maria kunnen wel uren vertellen over 'hun' molen. Of deze nu Het of De Pink of Pinck heet.

MOLEN 'T HAANTJE

WESTZAAN

**TOEN
EN NU**

Door Fulco Rol
en Jaap de Jong

Molentje 't Haantje op de oorspronkelijke locatie. Links het schuurtje waarop de molen in 1974 werd geplaatst (foto collectie Ad Ohlen)

Zover kan de liefde voor molens gaan. Meubelstoffeerder Klaas Tanger bouwde in 1958 eigenhandig een molentje op het kippenhok achter zijn ouderlijk huis in Westzaan. 't Haantje staat nu op een molenerf in Aarlanderveen.

Achter het woon- en winkelpand aan de J.J. Allanstraat 297 in Westzaan bevindt zich nog een houten werkplaats met in het dak het ondervierkant van molentje 't Haantje. Meubelstoffeerder Klaas Tanger (1927-2010) plaatste uit liefhebberij in 1958 't Haantje op het kippenhok achter zijn ouderlijk huis op J.J. Allanstraat 293. In de zomer van 1974 liet Tanger het molentje door molenmakers Nico Maas en Gerrit Smit, toen werkzaam bij molenmakerij C. Fray, verplaatsen naar de werkplaats achter nummer 297. In het dak van de werkplaats werd een houten ondervierkant geconstrueerd, waarop het molentje stond. Tanger voorzag 't Haantje zelf van een gaandewerk. Dit bestond uit een viertal stampertjes voor het stampen van schelpzand, een slijpsteen en een maalinrichting voor het versnipperen van schuimrubber. Het laatste gebruikte Tanger voor het vullen van kussens en stoelzittingen in zijn stoffeerdiersbedrijf.

JEUGDIGE MOLENAARS

Tanger liet het molentje met grote regelmaat draaien. Vanwege het gemoedelijk karakter van Tanger waren jeugdige molenaars altijd welkom en mochten zij zelfstandig met het molentje draaien. In de jaren negentig staakte Tanger de stoffeerderij. In 2000 verhuisde hij naar het Utrechtse Zegveld. Het molentje werd gedemonteerd en verplaatst naar Bleskensgraaf om daar als speelmolen bij de Wingerdse Molen te dienen. In 2018 werd het molentje nogmaals verplaatst, ditmaal naar het erf van de tweede molen van de bekende

Het verplaatsen van de molen in 1974 (foto Nico Maas)

De maalploeg van Het Pink in Koog aan de Zaan. Op de onderste rij, derde van links is Klaas Tanger

TOEN EN NU

Aarlander viergang bij Aarlanderveen. Klaas Tanger werd op jonge leeftijd reeds besmet met het 'molenvirus'. In de jaren vijftig maakte hij deel uit van de vaste maalploeg van oliemolen Het Pink in Koog aan de Zaan. Daarnaast verzamelde Tanger foto's en ansichtkaarten van Zaanse molens. Rond 1980 begon hij met het in eigen beheer uitgeven van ansichtkaarten. Aanvankelijk met recente

't Haantje in volle glorie in Westzaan
(ansichtkaart uitgave K. Tanger)

afbeeldingen van molens, Westzaanse dorpsgezichten en kerken, maar al vlug begon hij met een serie met historische Zaanse molens. Uiteindelijk gaf hij ruim driehonderd kaarten uit, die tot op heden nog veelvuldig worden verzameld. De kaarten van Tanger zijn nog met grote regelmaat te vinden op diverse online verkoop- en veilingssites. Tanger overleed in 2010 in Zegveld. Zijn grote verzameling werd ondergebracht bij Stichting Levende Molens in Roosendaal.

't Haantje, gezien vanaf de weg
(foto collectie C. van der Horst)

De locatie van 't Haantje op 2 juni 2024
(foto F. Rol)

EVEN VOOR-
STELLEN

JIM KRAB

FUNCTIE:
beheerder Molenmuseum
LEEFTIJD: 47 jaar
GEBOREN IN: Amsterdam
WOONT IN: Zaandam
IN DIENST SINDS: mei 2022

De Zaanse Molen is een vrijwilligersorganisatie. Maar naarmate de vereniging – en met name ook het aantal bezoekers van de molens en het Molenmuseum – groeit, wordt de behoefte aan professionele begeleiding steeds meer gevoeld. Tijd om de professionals één voor één voor te stellen aan de lezers van de Windbrief.

Jim woont met vrouw en dochtertje nu zo'n vijf jaar in Zaandam maar durft zichzelf nog geen Zaankanter te noemen. "Ik begrijp de Zaankanter goed", zegt hij. "Daarom voel ik me hier helemaal thuis." Voordat Jim bij De Zaanse Molen beheerder werd van het Molenmuseum, had hij dezelfde functie bij het Eye Filmmuseum in Amsterdam. Vanwaar die overstap? "Toen we in Zaandam gingen wonen werd het woon-werkverkeer voor mij een stuk lastiger, want ik rijd geen auto. Ook de wisselende werktijden en het beperkte aantal uren dat ik daar werkte, paste niet helemaal meer bij de gezinssituatie die ik inmiddels had. Dus toen ik de vacature van museumbeheerder bij De Zaanse Molen zag, besloot ik daarop te solliciteren." Als museumbeheerder is Jim verantwoordelijk voor de coördinatie van de 30 – 40 vrijwilligers die zich inzetten voor het Molenmuseum. "Dat lijkt een ruim bestand, maar veel van hen doen ook op andere locaties werk voor de vereniging. Dagelijks heb ik drie of vier man /

vrouw nodig om het museum te bemannen en dat is soms best puzzelen. We zouden wel meer vrijwilligers kunnen gebruiken." Naast deze coördinatie is Jim ook verantwoordelijk voor het beheer van het gebouw, dat wil zeggen voor de techniek, het klimaat, de schoonmaak, etc. Verder gaat hij nog over de vergaderruimte en de voorraden van koffie, thee, toiletpapier en meer van dat soort zaken. Kortom, hij zorgt dat het museum open is, dat er voldoende vrijwilligers zijn, dat er bezoekers ontvangen kunnen worden en dat dat allemaal goed verloopt. Want deze zomer ontvangt het museum 200 tot 300 bezoekers per dag met uitlopers naar 500 tot 600 bezoekers per dag. Jim heeft geschiedenis en archeologie gestudeerd en daardoor veel affiniteit met de materie van het Molenmuseum. "Ik zit ook bij de vergaderingen van de Museumcommissie en kan daarin mijn ideeën en adviezen kwijt. Toch vind ik het contact met de bezoekers het leukst. Hun enthousiaste reacties maken mij trots op het museum, de molens en de vereniging."

DE SCHOOLMEESTER

door Arie Butterman

De roerbak, inmiddels een jaar in gebruik, bleek toch te ruw afgewerkt hetgeen erg veel energie en tijd kost bij het schoonmaken. Ron heeft daarom een aantal dagen geschaafd en geschuurd tot de vloer en de wanden begonnen te spiegelen en vervolgens heeft hij de gehele bak geschilderd. De bak is nu snel en eenvoudig schoon te maken waardoor er geen stippen van de ene kleur in de andere terecht komen. Ook heeft hij het scheprad in de stofput gerepareerd en geschilderd.

Voor de deelnemers aan de boekbindersconferentie in York hebben we monsterkaarten gemaakt voor in de goodiebag zodat zij kennis kunnen maken met het Zaansch Bord. De kaart zelf is met veel passie gedrukt bij Nuance en in de molen hebben wij de monsters erop geplakt.

Divers klein ijzerwerk waaronder een ketting en een stelling zijn door Bert Venema op vakkundige wijze gerepareerd. De firma Venema staat ook al meer dan 50 jaar garant voor het onderhoud en/of vernieuwing van het ijzerwerk in de molen.

De monsterkaart, links het drukwerk van Nuance en rechts met de opgeplakte monsters.

Het scheprad in reparatie

De roerbak na schaven, schuren en schilderen

DE GEKROONDE POELENBURG

door Rick Struik

Er wordt een set nieuwe zagen besteld bij de firma Kaaijk. De huidige zagen zijn aan het eind van hun levensduur, hetgeen de zaagploeg merkt aan het feit dat de zagen gaan 'lopen'. Dat houdt in dat de zagen hun eigen weg door de stam zoeken waardoor planken van verschillende dikte het resultaat zijn.

Verder heeft molenaar Jippe Kreuning van De Bonte Hen een nieuw touw gesplitst voor de mechaniek om de zaagslede terug te halen nadat de stam is gezaagd. Dit klusje is op het lijf geschreven van Jippe, die is gespecialiseerd in dit oude ambacht.

De ploeg van Het Jonge Schaap heeft twee in deze molen gezaagde heien voor De Ooievaar opgeslagen in onze droogschuur. Ze zijn een dag bezig geweest om deze ca 400 kg zware heien in de schuur ter droging op te slaan.

Jippe met het nieuwe touw

Het nieuwe touw van Jippe

De hei wordt de droogschuur in gebracht

DE HUISMAN

door Jacintha Mandjes

Personele veranderingen bij De Huisman. Trouwe vrijwilligers gaan (dank!) en nieuwe enthousiaste vrijwilligers komen (welkom!). Collega Paul Buurmans is in juni met pensioen gegaan met dank voor alle inzet. Auke Herrema heeft zich aangemeld om als aankomend vrijwillig molenaar op onze mooie molen te draaien, in oktober mag hij examen doen.

Per 1 september krijgt De Huisman weer een hoofdmolenaar, de 21-jarige Bjorn Jannink. Hij gaat vier dagen per week werken. Samen met Jooop en Auke draait de molen dan weer 6 dagen in de week.

Een paar weken geleden ben ik naar specerijenmolen De Ster in Rotterdam Kralingen geweest om te kijken hoe ze het daar aanpakken met de specerijen.

Daar zag ik mogelijkheden voor ons in de toekomst, een mooi project voor Bjorn en mijzelf. Ook willen we de rondleidingen weer ter hand gaan nemen, zodat de bezoekers kennismaken met de geschiedenis van onze molen.

De producten van Bussink zijn inmiddels vaste items geworden in ons assortiment en ook een nieuw merk lokale sambal heeft zijn intrede gedaan: Baksi sambal. Zo blijft De Huisman een gevarieerd assortiment houden met voor ieder wat wils. Kom een keertje langs!

Het Bussink-assortiment van De Huisman

Foto Jacintha Mandjes

Foto Gert Zwagerman

DE KOKER door Gert Zwagerman

Wist u dat:

- De Koker in 1679 oorspronkelijk gebouwd is als papiermolen in Zaandijk en inmiddels aan zijn derde leven bezig is?
- De molen in 1849 is verplaatst naar Graft om daar dienst te doen als korenmolen en dat de molen al in 1866 werd verplaatst naar zijn huidige standplaats in Wormer, waar hij tot op de dag van vandaag dienstdoet als meel- en pelmolen?
- De molen zeer oude onderdelen bevat die afkomstig zijn van andere verdwenen molens? Zo is de bovenas afkomstig van de in 1879 gesloopte tras- en cementmolen de Rietvink uit Wormer. En in de molen zijn onder de pelsteen 2 zeer oude eiken achtkantstijlen met brandsporen als draagbalken aangebracht die waarschijnlijk afkomstig zijn uit een verbrande watermolen. In

de kap van de molen zijn, heel bijzonder, 2 penbalken aanwezig.

- De molen geheel maalvaardig is en de molenaars regelmatig tarwemeel malen voor het zelf samengestelde pannenkoekenmeel waarnaar steeds meer vraag is?
- De molenaars alle aanwezige werktuigen in de molen, zoals de maalsteen, de buil, de pelsteen, de harp, de waaierij en het luiwerk regelmatig in werking stellen?
- De molen op een werkelijk prachtige plek in het Wormer- en Jisperveld staat?
- De molen momenteel geheel wordt geschilderd en divers onderhoud is uitgevoerd, en dat onder andere het 'hoisie' boven de sloot wordt vernieuwd?
- De molenaars op zoek zijn naar versterking van de maalploeg en belangstellenden graag de hele molen van onder tot boven laten zien en zullen vertellen hoe ontzettend leuk het is om molenaar te zijn of te worden.

Wat zegt u nu? Bent u nog nooit op de Koker geweest? Of is het alweer vele jaren geleden? Dan nodigen wij u bij deze van harte uit om een bezoek aan de molen te brengen. Dat kan op alle zaterdagen als de molen draait. De molenaars heten u meer dan van harte welkom!

HET PINK

door André Koopal

Zoals mogelijk al uit de media is vernomen komt er voor het Pink een restauratie aan. Na een lange voorbereiding heeft de gemeente de omgevingsvergunning verleend. De volgende fase is fondsenwerving. Bij de provincie Noord-Holland is nu een subsidie aangevraagd die, als die wordt toegekend, een flink deel van de restauratie dekt. Daarnaast zullen er allerlei fondsen worden aangeschreven.

Het belangrijkste deel van de restauratie is het herstel van de fundering van de oosterschuur. Tijdens de restauratie van 1939 is die schuur ingericht als een vergaderzaal voor de vereniging. Daarbij werden de aanwezige oliekelders boven de grond verwijderd. In de loop der jaren is de schuur in gebruik genomen als werkplaats voor de onderhoudsdienst. Dat is gaandeweg afgebouwd en niet meer levensvatbaar. Het plan is de schuur geschikt te maken voor het inrichten van een expositie over de molengeschiedenis en

het houden van presentaties, eigenlijk een beetje terug naar de functie van 1939. De bedoeling is de kleinste oliekelder weer op te bouwen zodat we kunnen laten zien hoe dat vroeger was. De afgelopen weken zijn alle machines uit de oosterschuur verwijderd als voorbereiding op de restauratie.

Andere zaken die in de restauratie meege-nomen worden zijn een nieuw rietdek. Het riet van 1966 is zelf nog niet eens zo erg slecht, maar het touwwerk is af. Verder is

herstel van de kap noodzakelijk omdat de euvering niet meer rond is. Daarbij wordt te-ruggegaan naar het klossenkruiwerk. De kap krijgt weer houtbedekking, zoals heel vroe-ger en zeker aan de Zaan vaker voorkwam. Tenslotte krijgt de molen nieuwe roeden en een nieuw gevluht, aangezien deze roeden ook alweer 35 jaar oud zijn.

Het zou mooi zijn als de restauratie in het jubileumjaar van de vereniging kan begin-nen, maar dat hangt uiteraard af van de fondsenwerving.

Vereniging De Zaaansche Molen: Samen op weg naar de volgende 100 jaar!

Nieuwe leden, nieuwe kansen

Dit jubileumjaar biedt een uitstekende kans om nieuwe leden te werven en zo het voortbestaan van onze vereniging voor de komende 100 jaar te waarborgen. Ons enthousiaste promotieteam speelt een cruciale rol in deze ledenwerving en werkt hard om onze vereniging onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Met het jubileumjaar voor de deur willen we ons promotieteam versterken en uitbreiden.

EEN PROMOTIETEAM MET IMPACT

Sinds 2012 is ons enthousiaste promotieteam verantwoordelijk voor het inschrijven van nieuwe leden. Jaarlijks hebben zij tientallen nieuwe leden ingeschreven, het publiek enthousiast gemaakt over ons molenerfgoed en mensen geïnspireerd om vrijwilligerswerk te doen. Marjan Aten, lid van

het promotieteam, zegt hierover: "Het gaat natuurlijk hoofdzakelijk om het werven van leden voor de vereniging en om een praatje te maken met de mensen. Samen met een groep staan we op markten voor het belang van onze molens, museum en alles wat erbij komt kijken. Door als team enthousiasme uit te stralen laat je al direct het enthousiasme voor het erfgoed aan het publiek zien."

Teamlid Joke Gehring: "Het werk van het promotieteam staat naast het werven van leden ook in het teken van het behoud van leden. Veel mensen in de omgeving zijn al lid. Door een praatje met hen te maken worden zij ook weer opnieuw enthousiast voor onze vereniging. Het contact met de mensen, daar doen we het voor." Het promotieteam is actief aanwezig op braderieën en andere bijeenkomsten, waar ze de tijd nemen om

in gesprek te gaan met bezoekers en hen te enthousiasmeren voor onze vereniging. Joke zegt hier verder over: "Door de producten bij onze kraam trekken we veel bekijks. Hier raken we snel aan de praat met potentiële leden. Uiteindelijk willen we duidelijk maken dat we door de leden alles draaiende kunnen houden. Zo maken we ook duidelijk waar we het voor doen. Dit jaar staan we nog maar op twee of drie markten, omdat er onlangs een aantal vrijwilligers moesten afhaken. Het wordt dus steeds moeilijker om ons doel te behalen. We zijn daarom hard op zoek naar nieuwe mensen voor het promotieteam." Ook Marjan roept op: "Ga eens mee met een activiteit van het promotieteam, dan zal je zien dat het enorm leuk is! Je bent meteen verkocht."

DOE MEE EN MAAK HET VERSCHIL

Als lid van het promotieteam praat je graag over de vereniging en maak je makkelijk contact met mensen. Samen met anderen enthousiasmeer je het publiek om bij te dragen aan ons unieke erfgoed. Wil jij je inzetten om leden te werven en een extra steentje bijdragen tijdens het jubileumjaar? Stuur dan een mail naar info@zaanschemolen.nl met je naam en telefoonnummer.

Molens in miniatuur

Schilder Ger Zaagsma maakte miniatuur aquarellen van alle Zaanse molens, op formaat 13 x 18 cm. Ze zijn te zien bij galerie Staphorsius in Westzaan. Daar zijn ze, samen met een groot aquarel van molen De Koker, onderdeel van de jaarlijkse expositie **Natuurlijk Natuur.**

*7 september tot 21 december
Kunstgalerie Staphorsius,
JJ Allanstraat 287b,
1551 RG Westzaan,
dinsdag t/m zaterdag 9 - 17 uur.*

**HEEFT U ER WEL
EENS AAN GEDACHT
VERENIGING DE
ZAANSCH E MOLEN
OP TE NEMEN IN UW
TESTAMENT?
OF AAN HET DOEN VAN
EEN SCHENKING?**

Er zijn verschillende mogelijkheden om de vereniging te steunen in haar belangrijke taak van het behoud van het industrieel molen erfgoed. Al bijna 100 jaar kan de vereniging haar werk doen dankzij haar leden en haar begunstigers. U leest er alles over op onze website: www.zaanschemolen.nl/schenken-anbi-status/ Of bel met het kantoor 075 621 51 48, keuze 5.

Foto: Piet Meenen

CONTRIBUTIE

De Zaansche Molen stuurt geen papieren herinneringen meer om de contributie te betalen. Voor de leden die de contributie zelf overschrijven en deze nog niet hebben betaald, is hierbij het verzoek om het bedrag aan ons over te maken op de IBAN van De Zaansche Molen, NL03 INGB 0002 8634 06, onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer. Als u uw e-mailadres doorgeeft, kunnen wij u eventueel een herinnering mailen. De tarieven vindt u hiernaast in de colofon van dit blad, maar een extra bedrag is altijd welkom en voor u mogelijk aftrekbaar van de belasting. Heeft u vragen, belt u ons dan tijdens kantooruren op 075 621 51 48 of mail naar info@zaanschemolen.nl.

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN

De uitnodigingen voor de ALV, met de te behandelen onderwerpen, worden uiterlijk twee weken van tevoren per e-mail verzonden aan onze leden en op de website geplaatst. Op aanvraag kunnen de uitnodigingen en de te behandelen onderwerpen per post verzonden worden. Dit kan via een mail naar info@zaanschemolen.nl of telefonisch: 075 621 51 48.

DE WINDBRIEF IS HET VERENIGINGSBLAD VAN DE ZAANSCH E MOLEN

Overname van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie en auteurs-rechthebbenden.

OPLAGE
4.000 exemplaren

HOOFDREDACTIE
Ed Pielkenrood

REDACTIE
Rick Bakker
Trudy Boom-Reuvekamp
Kees Jak, fotograaf
Sarah Vermoolen
Laurens Vis

VASTE MEDEWERKERS
Ron Couwenhoven
Jaap de Jong
Fulco Rol

EINDCORRECTIE
Gerard Möhring
Pien Krijger

REDACTIEADRES
Schansend 1
1509 AW Zaandam
Telefoon:
075 621 51 48
E-mail:
info@zaanschemolen.nl

ADVERTENTIE-ACQUISITIE
Telemarketing Zaanstad
Izabel de Roeck-Nikolov
Telefoon: 06 53 34 70 71
E-mail: info@telza.nl

VORMGEVING
Trudy Boom-Reuvekamp

DRUK EN AFWERKING
Drukkerij Nuance

**COLOFON EN
ADRESGEGEVENS**
Vereniging De Zaansche Molen
Opgericht 17 maart 1925

KANTOOR

Schansend 1, 1509 AW Zaandam
Zaanse Schans, Telefoon: 075 621 51 48

E-mailadres:
info@zaanschemolen.nl

Geopend:
Maandag t/m donderdag 9.30 - 17 uur

BANKRELATIE

IBAN: NL03 INGB 0002 8634 06
t.n.v. De Zaansche Molen
afd. Ledenadministratie

RAAD VAN TOEZICHT

Voorzitter: Jan Goedhart
Secretaris: Abel Zwart
Lid: Joop Bergevoet
Lid: Anneke van Mispelaar
Lid: Henriette van Westerhoven-Beaujon
Lid: Lex van Zaane

DIRECTEUR-BESTUURDER

Katelijne Prinsenbergh

HOOFDCONSERVATOR

Drs. Henk J. Heijnen

VERTROUWENSPERSOON

Sophie Drenth, sophie@devp.nl
085 080 29 75

MOLENMUSEUM WERELD VAN WINDMOLENS

Kalverringdijk 30, 1509 BT Zaandam
Geopend: dagelijks
(voor actuele openingstijden zie de website)

OPENINGSTIJDEN MOLENS

Zie www.zaanschemolen.nl

CONTRIBUTIE PER 12 MAANDEN

Lidmaatschap € 32,50. Jeugdleden (tot 18 jaar) € 27,50.
Bedrijfslidmaatschap € 330,00 (ex. b.t.w.) Als lid steunt u het behoud van het Zaanse molenerfgoed. Daarnaast ontvangt u vier keer per jaar ons verenigingsblad de Windbrief, de digitale nieuwsbrief en heeft u gratis toegang tot onze molens en het Molenmuseum. Aanmelden nieuwsbrief (1x per maand) www.zaanschemolen.nl/nieuwsbrief. Het lidmaatschap opzeggen kan tot 1 maand voor de einddatum van het lidmaatschap.

Mayonaise van Zaanse.
Zo goed als huisgemaakt.

DE WILDEBLOEDEN'S
Zaanse
SINCE 1908

**U BENT
VAN HARTE
WELKOM
IN ONS
RESTAURANT**

★ RESTAURANT ★
De Kraai

PANCAKES ★ PANNENKOEKEN ★ CRÊPES
PFANNKUCHEN ★ PANQUEQUES

**25%
KORTING**

VOOR DE LEDEN VAN VERENIGING
ZAANSCH E MOLEN OP VERTOON
VAN LEDENPAS

PANNENKOEKEN ETEN OP DE ZAAANSE SCHANS? ★ DEKRAAI.NL

RESTAURANT DE KRAAI
KRAAIENPAD 1
1509 AX ZAANDAM
T 075 - 615 64 03
E INFO@DEKRAAI.NL

OPENINGSTIJDEN

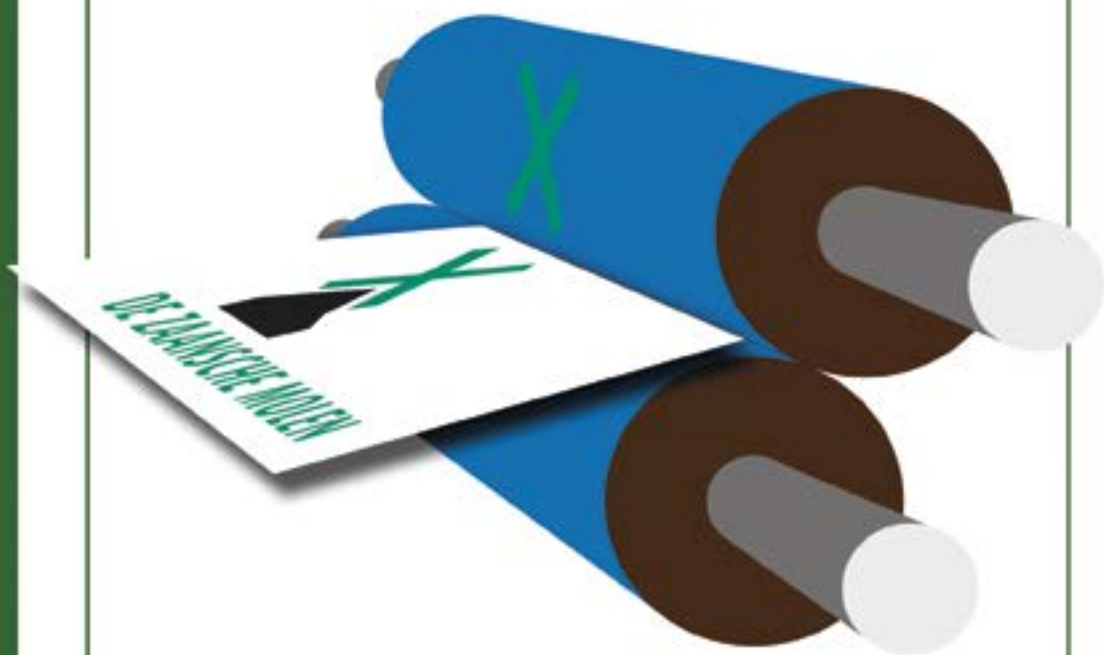
MRT T/M OKT ➡ 09:00 - 18:00
JAN, FEB, NOV EN DEC ➡ 09:00 - 17:00
365 DAGEN PER JAAR GEOPEND!

drukkerij

NUANCE B.V.

dtp - offset - digitaal - plotten - afwerken

NUANCE^{BV}
GRAFISCHE PRODUCTIES

Kalf 1 • 1509 AA Zaandam • Tel.: 075 - 617 03 69
www.nuancegp.nl • info@nuancegp.nl

